

Geachte leden van de gemeenteraad, geacht college van B&W,

Naar aanleiding van het collegevoorstel heeft de directie van HVC een management reactie geschreven. Bijgevoegd vindt u de reactie van de BUCH op deze management reactie.

Voorafgaand aan de inhoudelijke reactie op een aantal stellingen snappen wij dat de situatie waarin de partij die het advies schrijft een belanghebbende is verre van ideaal is. De gemeente Bergen heeft zijn beleidsambtenaren echter binnen de BUCH opgenomen. Dit betekent dat dit voorstel geschreven is door de BUCH. Om toch een zo transparant mogelijk proces in te richten hebben beide partijen zandbakregels met elkaar opgesteld. Dit betekent het volgende

- De beide aanbiedingen zijn gelijktijdig door beide partijen opgestuurd naar een onafhankelijke derde persoon, die beide aanbiedingen na ontvangst verstuurd heeft naar beide partijen. Beide partijen hebben hiermee inzicht gekregen in elkaars aanbieding
- In een gezamenlijke sessie op 12 augustus jl. zijn de voorstellen door beide partijen doorgesproken, getoetst en bevraagd.

Dan gaan wij nu in op een aantal inhoudelijke punten

Versnelde invoer tariefprikkel

HVC: Wij hebben het afgelopen jaar laten zien dat ons er alles aan gelegen is om de gemeente Bergen te helpen bij de verdere verduurzaming. Zo hebben wij voorgesteld om de maatregelen uit uw 'Beleidsplan van afval naar grondstof 2022-2030' (hierna te noemen Grondstoffenplan) sneller uit te voeren dan gepland. In ons voorstel gaan we nog een stapje verder en geven we aan dat ook het recycle-tarief een jaar eerder ingevoerd kan worden. Daardoor maken we de gemeente Bergen samen duurzamer én houden we de kosten beheersbaar. Een versnelling hierin betekent ook dat uw gemeente en uw inwoners eerder profiteren van de voordelen die dit oplevert. Wij zijn er goed op voorbereid, het is uiteraard aan u om het tempo te bepalen.

BUCH: In het grondstoffenplan kiezen we heel bewust voor een invoering in twee stappen, omdat dit in andere gemeenten leidt tot gunstige resultaten. Op deze wijze kunnen de inwoners beter worden meegenomen in de gewenste gedragswijziging, en is er voldoende ruimte om het maatwerk in te richten en binnen de communicatie goed toe te lichten, zodat dit niet tot problemen leidt bij een versnelde uitvoering.

Ook kan er op dit moment niet met zekerheid worden aangenomen dat het containermanagement accuraat is. Hier moet nog een toets op worden uitgevoerd, alvorens er kan worden afgerekend op basis van deze informatie. Een versnelde invoering raden we in dit geval niet aan, maar is ook door de BUCH te realiseren. Dit betekent echter wel dat de BUCH op grote schaal activiteiten gaat ondernemen wanneer HVC nog de inzameling verzorgt.

Verduurzaming wagenpark.

HVC: Verduurzaming wagenpark: vanaf 2023 voeren wij onze dienstverlening in de gemeente Bergen volledig elektrisch uit, met zowel zijladers als achterladers. Het geschetste vergelijk over de ketenemissie gaat niet op. HVC maakt gebruik van 100% duurzame energie waarmee

de ketenemissie van de elektrische inzameltrucks uitkomt op 0 gr/km! Daar komt bij dat een elektrische auto stil is en geen uitlaat heeft waar fijnstof en stikstofdioxines uitkomen.

BUCH: Dit is een mooi aanbod. Het zorgt dat ten opzichte van de huidige inzameling de WELL to WHEEL CO2 uitstoot ten opzichte van huidig afneemt met 100%. De BUCH kiest op dit moment op basis van de inzetbaarheid en de kosten voor 100HVO als brandstof voor de grote vrachtauto's. Dit zorgt voor een afname van meer dan 90% CO2 uitstoot ten opzichte van de huidige brandstof. De kleinere voertuigen rijden ook (nu al) elektrisch

Afvalapp.

HVC: We hebben een onderscheidende communicatie-aanpak: grootschalige communicatie-campagnes en een vernieuwde app met terugkoppeling op het eigen aanbiedgedrag en waar binnenkort ook containers mee geopend kunnen worden. HVC anticipeert nu al op wat nodig is ná de invoering van recycle-tarief: preventie en communicatie/afvalcoaching op maat, aan de hand van het afvalscheidingsgedrag (binnen de normen van de AVG). Hiervoor hebben we een geavanceerde app op de markt gebracht die in januari 2022 in Bergen wordt geïntroduceerd en die nu in gemeente Noordoostpolder wordt gebruikt

BUCH: Er zijn maar weinig ontwikkelaars van een afvalapp op de markt. Zowel HVC als de BUCH maken gebruik van dezelfde ontwikkelaar. Dit is een partij die dicht bij inwoners staat, omdat ze ook een digitale afvalbalie beheert, vragen en klachten over inzameling in meerdere gemeenten behandelt, en containermanagement uitvoert voor veel gemeenten. Op deze manier ontvangen zij veel signalen op welke wijze ze deze app kunnen verbeteren. De techniek voor deze app wordt ook steeds geavanceerder, en de genoemde integratie van smartphone en chipkaart (om de containers te openen) staat ook op de wensenlijst van de BUCH. Op dit moment is de techniek hiervoor nog ontoereikend. Zodra deze beschikbaar komt zal ook de BUCH hier gebruik van gaan maken.

Onbemend afvalbrengstation.

HVC: Iedere gemeente profiteert van het lerend vermogen; succesvolle innovaties worden snel ingezet zonder dat onze gemeenten hiervoor zelf moeten investeren. Een voorbeeld hiervan is het onbemend afvalbrengstation, waarbij inwoners buiten de reguliere openingstijden in de avonden en het weekend de belangrijkste stromen kunnen brengen.

BUCH: Het onbemensde afvalbrengstation is in het verleden door HVC niet aangeboden. Doordat er (landelijk) weinig gegevens beschikbaar zijn, is het lastig in te schatten welke effecten te verwachten zijn op het gebied van afvalaanbod en scheidingsgedrag. Deze optie wordt aangegeven in het hoofdstuk 8: de Belofte. Deze onderdelen zijn (op aangeven van HVC) behoudens de elektrische voertuigen in 2023 financieel niet verwerkt in de calculatie. De toekomst van het afvalbrengstation is niet besloten in het grondstoffenplan, maar wordt u separaat ter besluitvorming aangeboden binnen het traject van het circulair ambachtscentrum.

Invoering recycletarief.

HVC: In 2022 hebben wij in 5 gemeenten recycle-tarief ingevoerd. Mogelijk komen hier nog 2 gemeenten bij.

BUCH: Op dit moment in 2021 heeft HVC bij één van de 27 gemeenten het recycletarief ingevoerd. De BUCH heeft het bij alle drie haar gemeenten ingevoerd. Beide trajecten zijn in de

besluitvormingsnotitie als voldoende ervaring beoordeeld om ervan uit te gaan dat beide partijen deze transitie goed kunnen begeleiden.

Juridische positie alleenrecht

HVC: In het advies wordt het gunnen aan HVC onnodig geproblematiseerd. De problematiek die AVR schetst is niet waar, de gemeente Bergen loopt hier geen risico. Graag verwijzen we naar de brief die de gemeente Bergen heeft ontvangen over dit onderwerp, zie bijlage.

BUCH: Om de dienstverlening te gunnen aan de BUCH of aan de HVC moet de gemeente gebruik maken van een uitzondering op de aanbestedingswetgeving. Elke uitzondering hierop moet zorgvuldig beargumenteerd worden. De positie tussen beiden aanbieders is verschillend. Bij de BUCH kan er gebruik gemaakt worden van inbesteding. Dit kan bij HVC niet. In geval van gunning aan HVC moet gebruik gemaakt worden van uitsluitend recht. Beiden hebben een ander risico-profiel voor de gemeente.

We hebben dit uitsluitend recht in het licht van interesse van derden over de acties van HVC laten toetsen door een onafhankelijk juridisch adviseur. Dit advies is integraal bij de besluitvormingsnotitie toegevoegd.

Service richting de inwoners.

HVC: Inwoners van wie de bak aan huis kapot is, krijgen momenteel van ons een nieuwe bak voor de deur afgeleverd. De oude wordt door ons meegenomen. Bij het serviceniveau van de BUCH moeten sommige inwoners de bak meenemen naar een gemeentewerf waar ze een nieuwe krijgen en die weer mee naar huis moeten nemen.

BUCH: HVC beschikt over foutieve informatie. Inwoners doen een melding van een bak die stuk is of kwijt. En er wordt op afspraak een nieuwe container geleverd. De BUCH is juist onderscheidend op serviceniveau: als bv een container niet geleege is of te laat aangeboden, stellen wij alles in het werk om alsnog de container te ledigen.

Zijlading vs Achterlading.

HVC: Een ander verschil betreft de inzamelvoertuigen. Wij werken met zijladers en achterladers, daardoor hoeft er geen openbare ruimte of parkeerruimte te worden opgeofferd voor aanbiedplaatsen en wordt het afval bovendien voor de deur opgehaald. De werkzaamheden om aanbiedplaatsen te realiseren, kosten de gemeente Bergen uiteraard ook geld.

BUCH: Ook de BUCH werkt met een combinatie van zijladers en achterladers, maar in een andere verhouding. De ervaring in de drie andere gemeenten geeft vertrouwen dat dit in een groot deel van Bergen ook gaat lukken. Bij zijbelading hoeven de containers niet meer door een persoon aan het voertuig te worden gehangen. Dit zorgt ervoor dat de inzamelwerkzaamheden minder arbo-belastend zijn en dat is gunstig voor de duurzame inzetbaarheid van de medewerkers. Voor het deel van de kern waar zijlading echt niet mogelijk is, is rekening gehouden met de inzet van een achterlader.

Kosten verwerking.

HVC: In het advies wordt er onterecht vanuit gegaan dat de verwerkingskosten en -opbrengsten voor de gemeente Bergen onafhankelijk zijn van de uitvoerende partij. Wij kunnen gunstigere tarieven bieden, wanneer wij in de gehele keten actief zijn. Dus wanneer wij inzameling, transport en verwerking voor de gemeente Bergen uitvoeren en de keten zo optimaal

mogelijk inrichten. In de financiële vergelijking tussen onze aanbieding en die van de BUCH is dit verschil niet meegenomen.

BUCH: De keuze die in deze notitie ter discussie staat betreft de keuze wie de inzameling in de toekomst zal gaan uitvoeren. Om dit vergelijk zo schoon mogelijk te houden zijn de verwerkingskosten gelijk gehouden. Dit zorgt ervoor dat we appels met appels kunnen vergelijken.

Inhoudelijk zijn we aandeelhouder voor de afvalstromen restafval, GFT en PBD nascheiding. De verwerkingskosten voor deze afvalstromen zijn voor alle aandeelhoudende partijen gelijk (restafval, GFT en PBD).

Voor de andere afvalstromen geldt dat zij op de vrije markt onderhandelbaar zijn, en niet noodzakelijkerwijze hoeven te worden verwerkt door of via HVC.

Kosten vergelijking

HVC: Het prijsverschil dat wordt geschetst zou optreden in het derde jaar (en als je de voordelen optelt pas in het vierde jaar) en zou daarmee in lijn komen van de UCH gemeenten. In onze optiek worden de verschillen veroorzaakt door overal inzameling middels zijladers in te voeren als dat al mogelijk en wenselijk (veiligheid) is. Los daarvan is bij HVC de prijs hard en contractueel vastgelegd. In de BUCH organisatie zal dit meegaan in het begrotingsproces van de gehele organisatie.

BUCH: HVC praat over een voordeel in het vierde jaar. Daarmee houdt HVC rekening met een start in 2022. Dit is echter een vertekend beeld. Immers 2022 is contractueel al vastgelegd bij HVC en maakt geen onderdeel uit van de vergelijking.

In 2023 zorgen de eenmalige implementatiekosten ervoor dat de dienstverlening van de BUCH iets duurder uitkomt dan de jaarkosten van HVC. Vanaf 2024 en in alle jaren daarna het dienstenpakket van de BUCH goedkoper dan dat van de HVC. Vanaf 2025 loopt het verschil op tot ca € 575.000 per jaar exclusief indexering. Nemen we de indexering mee, dan gaan de voorstellen van de BUCH en HVC nog verder uit elkaar lopen..

Landelijke trend

HVC: [Inbesteding bij de BUCH is] een beweging zijn die haaks staat op de landelijke trend waarbij steeds meer gemeenten de dienstverlening vanwege alle risico's onderbrengen bij overheidsgedomineerde en gespecialiseerde organisaties.

BUCH: Hier maakt HVC een verschil dat er ons inziens niet is. Wat we zien in de markt in een beweging die wegstapt van commerciële partijen (ook door een afname van interesse door deze marktpartijen) en een beweging waarin steeds minder gemeenten het zelf in hun uppie doen. Wat we zien is een opkomst waarin overheidsgedomineerde partijen de werkzaamheden op het gebied van afvalinzameling voor meerdere gemeenten uitvoeren. Deze overheidsgedomineerde partijen kunnen de vorm aannemen van een NV zoals bijvoorbeeld HVC die op basis van contracten en alleenrecht opdrachten uitvoeren, en de vorm van GR en aandeelhouderschap, waarbij een inzamelorganisatie op basis van inbesteding de activiteiten uitvoert. Ook deze laatste variant is juist in opkomst.

HVC sluit haar betoog af met de volgende bewering. “Uiteraard kunnen wij ook het huidige serviceniveau in de gemeente Bergen verlagen waardoor onze jaarlijkse kosten dalen en vergelijkbaar zijn met die van de BUCH. Kortom, de service aan inwoners van beide organisaties is niet gelijk. Wij kunnen vergelijkbare tarieven aanbieden als we de service gelijk trekken!”

De BUCH herkent zich totaal niet in deze opmerking. Er ligt een mooi grondstoffenplan dat door de raad is goedgekeurd en waarin de service richting de inwoners centraal staat en de inzameling van grondstoffen juist makkelijker wordt gemaakt. De organisatie heeft laten zien dat ze er klaar voor is, en de voorlopige evaluatie van de andere gemeenten laat zien dat het plan een solide basis is voor de aanpak van de gedragsverandering.